

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 47

(2000-2001)

Om lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 9. mars 2001,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Innledning

Olje- og energidepartementet legger med dette frem forslag til lov om garantistillelse fra Statoil ASAs (Statoil) side ved emisjon (kapitalforhøyelse) og salg av statens aksjer i selskapet. Formålet med lovforslaget er at Statoil skal kunne stille nødvendige garantier ved emisjon eller salg av aksjer i selskapet, herunder holde tilretteleggerne skadesløse for krav som følge av påstått mangelfulle, villedende eller uriktige opplysninger i prospektet, uten at det kan reises tvil om at Statoil plikter å oppfylle forpliktelsene (jfr. pkt. 3 nedenfor). I tillegg skal Statoil kunne holde staten skadesløs for slike krav som er knyttet til de opplysninger i prospektet som er utarbeidet av Statoil.

2 Tilretteleggerens oppgaver og ansvar

Ved større emisjoner eller salg av aksjer er det vanlig praksis å engasjere investeringsbanker som tilretteleggere av et tilbud om å erverve aksjer i selskapet. På tidspunktet for endelig fastsettelse av prisen på aksjene inngås det normalt en avtale - såkalt Underwriting Agreement - mellom tilretteleggerne og selskapet og/eller aksjonær. Gjennom denne forplikter tilretteleggerne seg til å kjøpe aksjene i selskapet, for deretter umiddelbart å selge dem videre til investorer som har inngått avtale om kjøp av aksjene. Denne prosedyren er i samsvar med lang og fast praksis i det internasjonale markedet.

Opplysningene i prospektet er i det alt vesentlige utarbeidet av selskapet og undertegnet av selskapets styre. I tillegg vil prospektet inneholde opplysninger knyttet til staten som undertegnes av staten, jfr. punkt 4 nedenfor. Det kan etter emisjonen/salget bli reist krav mot tilretteleggerne som følge av påstått uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i prospektet. Etter som salgsprovenyet har tilfalt selskapet og/eller aksjonæren, og tilretteleggerne bare har fungert som mellommenn, er det derfor internasjonal praksis for at selskapet, og tidvis selgende aksjonær, påtar seg å garantere for nærmere angitte forhold, herunder å holde tilretteleggerne skadesløse for krav som måtte bli reist mot dem som følge av påstått uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i prospektet. Skadesløsholdelsen vil normalt dekke samtlige opplysninger i prospektet og også omfatte saks-og andre omkostninger knyttet til behandling av kravene.

3 Garantier/skadesløserklæringer under gjeldende norsk rett

Etter norsk rett kan det reises tvil om slikt krav kan gjøres gjeldende mot et aksjeselskap etter emisjon eller salg av selskapets aksjer.

Ved en emisjon i et aksjeselskap/allmennaksjeselskap vil i utgangspunktet de alminnelige formuesrettslige erstatnings- og ugyldighetsregler gjelde for selskapet, jfr. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) og lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven), begge lover § 10-7 (3), jfr. § 2-10. Det følger imidlertid av allmennaksjeloven og aksjeloven § 2-10 (1) tredje punktum at tegner av aksjer, med enkelte begrensede unntak, ikke kan fragå tegningen etter at kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret, jf. også lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) § 5-13. Med utgangspunkt i en høyesterettsdom fra 1996 (Rt.1996 s. 1463) er det, bl.a. ut fra hensynet til selskapets kreditorer, alminnelig antatt at tegneren heller ikke kan kreve emisjonsbeløpet tilbakebetalt av selskapet eller kreve erstatning etter dette tidspunkt.

Det vil normalt bare gå få dager fra undertegnelsen av nevnte Underwriting Agreement til kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret. Etter dagens rettsstilstand er det reist tvil om tilretteleggerne kan gjøre krav gjeldende mot selskapet etter dette tidspunkt. Eventuelle krav fra investorene overfor tilretteleggerne på grunn av påstått uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i prospektet vil imidlertid kunne oppstå på et langt senere tidspunkt enn dette.

4 Statens rolle som hovedaksjonær

I de fleste andre vestlige land tillater selskapslovgivningen at selskapet kan avgi garantier og holde tilretteleggerne skadesløse. I Norge og land med tilsvarende rettsstilstand har praksis i denne type transaksjoner derfor vært at tilretteleggerne også krever at selskapets hovedaksjonær avgir garantier/erklæringer om skadesløsholdelse for påstått uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i prospektet.

Så lenge Statoil er 100% eller majoritetseiet av staten, vil selskapets hovedaksjonær være staten. Uten at selskapet avgir garantier og skadesløserklæring overfor tilretteleggerne som utvilsomt kan gjøres gjeldende mot selskapet, vil det normalt bli krevet at staten avgir en skadesløserklæring overfor tilrettelegger. Det kan heller ikke utelukkes at staten må avgi andre nødvendige garantier. Slike garantier/skadesløserklæring fra statens side kan eventuelt være avgitt under forutsetning av at det etter rettskraftig dom er stadfestet at selskapet ikke plikter å oppfylle disse forpliktelsene.

Som nevnt under punkt 2 vil prospektet kunne inneholde opplysninger knyttet til staten, så som eiendomsrett til aksjene, adgang til eventuelt å selge aksjer, forholdet mellom staten og Statoil, rettslige rammebetingelser herunder skatteregler mv. I henhold til markedspraksis vil staten kunne måtte avgi en erklæring i prospektet om at opplysningene knyttet til staten er korrekte, så langt staten kjenner til. Staten vil således kunne bli ansvarlig for feil i disse opplysningene. Ansvar er et uaktsomhetsansvar med en høy aktomhetsterskel.

Staten vil imidlertid også kunne bli ansvarlig direkte overfor investorene for de opplysninger i prospektet som er utarbeidet av Statoil. Etter norsk rett er ansvars et uaktsomhetsansvar. Etter bl.a. amerikansk rett er ansvars i utgangspunktet et objektivt ansvar. For det tilfelle at investorene, tilretteleggerne eller andre skulle gjøre krav gjeldende mot staten som følge av påstått mangelfulle, villedende eller uriktige opplysninger som er utarbeidet av Statoil, må Statoil kunne avgi en skadesløserklæring til staten. Det kan også etter gjeldende rett reises tvil om denne skadesløserklæringen kan gjøres gjeldende mot Statoil, jfr punkt 3.

5 Departementets lovforslag

Olje- og energidepartementet anser det generelt som ønskelig at staten ved privatisering og børsintroduksjon av Statoil i minst mulig grad påtar seg garantiansvar. Dette gjelder uansett om aksjesalget skjer ved emisjon eller salg. For å sikre en godt gjennomført transaksjon er det i så fall nødvendig at selskapet kan avgi nødvendige garantier, herunder erklæringer om skadesløshet overfor tilretteleggerne som vil være tilfredsstillende etter norsk rett.

Departementet er derfor kommet til at det ved privatiseringen av Statoil er rimelig at Statoil kan avgi de nødvendige garantier - herunder en skadesløserklæring - overfor tilretteleggerne av lengre varighet enn det som følger av allmennaksjeloven og aksjeloven § 10-7 (3), jfr. § 2-10 (1) tredje punktum og verdipapirhandelloven § 5-13 uten at det kan reises tvil om garantistillelsen. Det samme vil gjelde i forhold til eventuelle senere emisjoner eller salg dersom det fremstår som nødvendig at Statoil må avgi slike garantier som nevnt.

Det er rimelig å anta at tilretteleggerne vil akseptere at en garanti/skadesløserklæring skal gjelde for en nærmere avtalt periode etter privatiseringen. Det er også naturlig at omfanget av garantien/skadesløserklæringen overfor tilretteleggerne begrenses til et nærmere avtalt beløp.

Departementet er videre av den oppfatning at Statoil må kunne holde staten skadesløs for krav som staten må dekke som skyldes manglende, villedende eller uriktige opplysninger om forhold som staten ikke selv etter prospektet har ansvaret for. Dette gjelder uansett om det er foretatt en emisjon eller salg av aksjene.

6 Høring

Departementet har besluttet at lovforslaget skal unntas fra alminnelig høring, jfr. Instruks om utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget (Utredningsinstruksen), fastsatt ved kongelig resolusjon 18. februar 2000 punkt 5.4. Det har vært viktig å kunne fremlegge lovforslaget på et tidspunkt som gjør at dette kan behandles samtidig med St.prp. nr. 36 (2000 - 2001). Den nye loven vil derved kunne få anvendelse i forhold til gjennomføring av de forslag som fremmes der.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det antas ikke at forslaget vil få direkte økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

8 Merknader til lovforslaget

Til § 1

Ved større emisjoner (kapitalforhøyelser) eller salg av aksjer er det vanlig praksis å engasjere investeringsbanker som tilretteleggere av et tilbud om å erverve aksjer i selskapet. På tidspunktet for endelig fastsettelse av prisen på aksjene inngås det normalt en avtale - såkalt Underwriting Agreement - mellom tilretteleggerne og selskapet og/eller aksjonær. Gjennom denne forplikter tilretteleggerne seg til å kjøpe aksjene i selskapet, for deretter umiddelbart å selge dem videre til investorer som har inngått avtale om kjøp av aksjene. Denne prosedyren er i samsvar med lang og fast praksis i det internasjonale markedet.

Det kan i praksis være vanskelig å få en tilrettelegger til å påta seg det ansvar som kan oppstå overfor investorene, både etter norsk og andre lands rett, uten at det avgis en skadesløserklæring i samsvar med vanlig internasjonal praksis i slike tilfelle. For å sikre en godt gjennomført transaksjon er det vanlig internasjonal praksis at selskapet i en emisjon eller et aksjesalg avgir en skadesløserklæring overfor tilretteleggerne.

Ved en emisjon i et norsk aksjeselskap/allmennaksjeselskap vil i utgangspunktet de alminnelige formuesrettslige erstatnings- og ugyldighetsregler gjelde for selskapet, jfr. lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) og lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven), begge lover § 10-7 (3), jfr. § 2-10. Det følger imidlertid av allmennaksjeloven og aksjeloven § 2-10 (1) tredje punktum at tegner av aksjer ikke kan fragå tegningen etter at kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret, jfr. også lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) § 5-13. Med utgangspunkt i en høyesterettsdom fra 1996 (Rt. 1996 s. 1463) er det, bl.a. ut fra hensynet til selskapets kreditorer, alminnelig antatt at tegneren heller ikke kan kreve emisjonsbeløpet tilbakebetalt av selskapet eller kreve erstatning etter dette tidspunkt.

Det vil normalt bare gå få dager fra undertegnelsen av nevnte Underwriting Agreement til kapitalforhøyelsen er registrert i Foretaksregisteret. Etter dagens rettstilstand er det derfor tvilsomt om tilretteleggerne kan gjøre krav gjeldende mot selskapet etter dette tidspunkt. Eventuelle krav fra investorene overfor tilretteleggerne på grunn av påstått uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i prospektet vil imidlertid kunne oppstå på et langt senere tidspunkt enn dette.

Bestemmelsen i § 1 første punktum innebærer at Statoil ved en emisjon og/eller salg av aksjer i selskapet vil kunne avgi nødvendige garantier - herunder en skadesløserklæring. En slik garantistillelse/skadesløserklæring vil da også kunne avgis for det ansvar staten som selskapets hovedaksjonær måtte komme i overfor investorene eller tilretteleggerne. Garantistillelsen er betinget av Kongens samtykke.

Den garantien er avgitt til vil derved kunne kreve dekning under garantien, herunder skadesløserklæringen. Tilretteleggerne vil normalt kreve dekning for krav fra investorene knyttet til påstått uriktige, villedende eller man-

gelfulle opplysninger i prospektet. Selv om det senere skulle vise seg at kravet ikke fører frem, vil en skadesløserklæring som nevnt innebære at Statoil vil kunne måtte dekke tilretteleggerens utgifter i denne forbindelse, eksempelvis utgifter til advokatsalærer.

For det tilfelle at staten skulle måtte erstatte investorene for tap som skyldes Statoils feilaktige eller villedende opplysninger i prospektet, kan det som nevnt være ønskelig at Statoil holder staten skadesløs. Staten som eier vil i slike tilfelle ha det samme behov som tilretteleggerne for å kunne gjøre krav gjeldende mot Statoil så lenge garantien/skadesløserklæringen gjelder.

En garanti og/eller skadesløserklæring skal i henhold til *annet punktum* avgrenses både beløps- og tidsmessig. Disse forholdene vil i praksis avtales særskilt med tilretteleggerne og staten. Det forventes at Statoil ved avtale vil kunne begrense skadesløsholdelsen overfor tilretteleggerne til et beløp inntil emisjonsbeløpet/inntektene fra salget innenfor det samlede provenyet.

Det fremgår også av *annet punktum* at andre bestemmelser om omfanget av selskapets ansvar skal avtales i forbindelse med garantistillelsen. Slike bestemmelser kan eksempelvis være at garantien/skadesløserklæringen også på disse vilkår omfatter omkostninger knyttet til behandling av krav som ikke fører frem.

Til § 2

Bestemmelsen innebærer at en garanti eller skadesløserklæring avgitt av Statoil overfor tilretteleggerne og staten i forbindelse med emisjon eller salg av aksjer i selskapet, vil kunne gjøres gjeldende overfor selskapet i den periode erklæringen avgis for. Krav under en garanti, herunder skadesløserklæring vil også kunne fullbyrdes overfor selskapet i den periode erklæringen avgis for.

Til § 3

En tar sikte på at loven skal tre i kraft før en såkalt Underwriting Agreement undertegnes, slik at Statoil kan settes i stand til å avgi nødvendige garantier, herunder skadesløserklæring i denne forbindelse.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til lov om garantistillelse fra Statoil ASA ved emisjon og salg av statens aksjer

§ 1

Ved emisjon (kapitalforhøyelse) eller salg av statens aksjer i Statoil ASA kan selskapet med samtykke av Kongen stille nødvendige garantier i forbindelse med emisjonen eller salget, herunder avgi skadeløserklæring for krav som følge av uriktige, villedende eller mangelfulle opplysninger i de prospekter som benyttes ved fremsettelse av tilbudet om å tegne eller kjøpe aksjer i selskapet. Slike garantier skal fastsette en beløpsmessig grense for selskapets ansvar, på hvilket tidspunkt garantien bortfaller og angi andre bestemmelser om omfanget av selskapets ansvar.

§ 2

Krav etter garantier avgitt i medhold av § 1 kan gjøres gjeldende mot Statoil ASA uten hinder av ellers gjeldende selskaps- og verdipapirrettslige prinsipper og regler.

§ 3

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
